

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бурківська Л., Романишин Ю. Економічна тематика в українському регіональному медіапросторі / Л. Бурківська, Ю. Романишин // Вісник Книжкової палати. – 2014. – № 2. – С. 1–3.
2. Васьківський Ю. П. Економічний аспект діяльності друкованих ЗМІ України : дис. ... канд. філол. наук : 10.01.08 / Ю. П. Васьківський / Львівський ун-т ім. І.Франка. – Л., 1999. – 190 с.
3. Мукомела Л. А. Комунікативно-економічна конкуренція та концентрація як фактори ефективної діяльності друкованих ЗМІ (з досвіду сучасної преси ФРН) : дис. ... канд. філол. наук : 10.01.08 / Л. А. Мукомела / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2001. – 194 с.
4. Сошинська Я. Загальний огляд українських видань з економічної проблематики (друга половина ХІХ – початок ХХ ст.) [Електронний ресурс] / Я. Сошинська. – Режим доступу : http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21CO
5. Тертычный А. А. Жанры периодической печати : учеб. пособ. / А. А. Тертычный. – Изд. 2-е, испр. и доп. – М. : Аспект Пресс. – 2002. – 351 с.

Гребенік Т. А.,
магістрантка,

Київський національний університет
імені Тараса Шевченка

ПРОБЛЕМНІ ЗОНИ РЕДАКТОРСЬКОЇ ОБРОБКИ ІНШОМОВНОГО АУДІОВІЗУАЛЬНОГО КОНТЕНТУ У КОНТЕКСТІ ЯКОСТІ ЕКРАННОГО МОВЛЕННЯ В УКРАЇНІ

Завдяки розгалуженій системі трансляції та вільному доступу людей до аудіовізуальних продуктів у інтернеті – теле- та кіно-індустрія стали оптимальним комунікативним каналом, який безпосередньо впливає на формування свідомості глядача.

Широкі можливості функціонування засобів масової комунікації суттєво збільшують інтерес національних мас-медіа до іншомовних продуктів, в першу чергу аудіовізуальних, оскільки кіно та телебачення залишаються найпопулярнішими способами як розваг так і отримання інформації.

Мета дослідження – визначити особливості роботи редактора з аудіовізуальним продуктом та виокремити проблемні елементи, що можуть впливати на якість передання первинного повідомлення реципієнту.

Реалізація поставленої мети передбачає вирішення таких завдань:

- визначення специфічних характеристик аудіо-візуальних творів;
- окреслити проблемні зони процесу декодування та переназвучування;
- обґрунтувати необхідність формулювання правил роботи з текстами аудіовізуальних творів з точки зору необхідності коректної передачі інформації закладеної у першотворі.

Для розв'язання поставлених завдань були використанні такі *методи*: контент-аналіз, дедукція, індукція, порівняння та узагальнення.

Індустрія аудіовізуальних ЗМК з технічного засобу передачі на відстань рухомого зображення і звуку перетворилися на засіб формування масової свідомості. Це дає привід звернутися до детального розгляду питання якості екранного мовлення, адже його культура безпосередньо впливає на культуру мови загалом. Проведене нами дослідження українського медіаринку показало, що значну частку ефіру в Україні становить іншомовний контент.

Сьогодні аудіовізуальні твори, такі як кіно та серіали стали основним способом проведення дозвілля українців: 85 % прокатного кіноринку України складають іноземні фільми, на телевізійному ринку стабільно затребуваний іншомовний контент – від 10 до 60 % в залежності від каналу. Із ухваленням у 2006 році змін до Закону України «Про телебачення та радіомовлення», що містив положення про обов'язкове дублювання та озвучення державною мовою іноземних кіно- та телепродуктів, до списку «іншомовних» додалися ще й твори російською мовою.

Однак, не дивлячись на обов'язкове дублювання та субтитрування іншомовних творів, закріплене на законодавчому рівні – досі немає чітких правил, що регулювали б усі етапи цих процесів. Відсутність уніфікації процесу перекладу, а отже і контролю якості дублювань, що виходять в ефір, – повсякчас призводить до спотворення міжкультурних повідомлень, що у свою чергу негативно впливає на формування свідомості глядача.

Для того, щоб коректно представити реципієнту іншомовний аудіовізуальний продукт, його має бути проаналізовано, перекладено та відредаговано.

Декодування іншомовних творів розглядається у науковому дискурсі переважно з точки зору науки про переклад. Це питання у своїх працях розглядали М. Зарицький «Переклад: створення та редагування», С. Влахова, С. Флоріна «Непереводимое в переводе», О. Гайчінеру «Поезія і мистецтво перекладу». Роботу

над перекладом саме комбінованих аудіально-візуальних повідомлень розглядала Р. Сегол у ряді праць, зокрема у дисертації «Редагування перекладу текстів англомовних телесеріалів». Та відсутність опонентів не дозволяє стверджувати, що тема повною мірою та критично розкрита у науковій площині.

Особливість аудіовізуального твору як міжкультурного повідомлення полягає у симбіозі вербальних та невербальних способів передачі інформації, що робить такі продукти універсальними каналами комунікації. Водночас специфічні характеристики цих творів, такі як: фонетичні особливості вихідної мови, необхідність працювати з текстом, обмеженим фіксованим хронометражем та довжиною відеоряду, тощо – збільшують ризики спотворення первинного повідомлення. Тому дуже важливою є робота редактора не тільки з текстом, а з усіма елементами аудіовізуального продукту на усіх етапах їх перетворення на друготвір.

Під час нашої роботи над перекладом та адаптацією іншомовного продукту на телеканалі ICTV було виокремлено ряд проблемних етапів, що можуть вплинути на якість друготвору. Умовно їх можна поділити на проблемні зони обробки первинного тексту, перекладу та відповідно дублювання.

Проблемні зони обробки первинного тексту. Звичайною практикою на телебаченні є відсутність текстів аудіовізуального твору у буквенному форматі (у вигляді субтитрів, чи сценаріїв). У такому випадку текст першотвору на первинному етапі сприймається виключно на слух, через аудіодоріжку. Для подальшої роботи, аудіотекст мовою першоджерела необхідно перевести у буквенний формат. Кожна репліка має бути не просто записана, а й хронометрована – кожні 10–15 секунд необхідно позначати таймкод промовлених слів. Це необхідно для того, щоб нову аудіодоріжку, створену під час дублювання, можна було безпомилково вкласти у «рідний» таймкод. Це об'ємна та кропітка робота, помилка у якій зведе нанівець усю подальшу роботу.

Крім того, деякі слова, маючи різні значення – схожі фонетично, і, сприймаючи їх на слух, легко помилитися. Важливо уважно слідкувати за коректним відтворенням першоджерела.

Проблемні зони перекладу. В першу чергу це лексичні труднощі, пов'язані з використанням у первинному повідомленні фразеологізмів, безеквівалентної лексики, вживанням слів у переносному значенні. Усі ці елементи мови є локальними, прив'язаними до реалій країни, де твір був створений. При сприйнятті таких видів лексики необхідно тримати у голові контекст повідомлення, враховуючи його під час декодування. Зазначені мовні елементи потребують не просто перекладу, а редакторської

обробки шляхом пояснення чи адаптації, оскільки інакше будуть не зрозумілими для вторинного реципієнта.

Речення у словянських мовах порівняно з романо-германськими довші, а мовні конструкції складніші. Однак редактору аудіовізуального твору необхідно створити текст, що передавав би ту саму інформацію, у той же проміжок часу, що відведений на оригінальну фразу та вкладався в артикуляційний малюнок актора. Через це доводиться вдаватися до скорочень, перефразів. Водночас усі зміни, внесені до первинного тексту, можуть спотворити первинне повідомлення, тому користуватися ними потрібно вкрай обережно.

Проблемні зони дублювання. Середній темп мовлення англійською мовою складає 140–150 слів за хвилину; українською 80–120. Отже, українською мовою увесь первинний текст можна проговорити швидше, ніж скінчиться візуальна частина. Але у випадку з аудіовізуальним продуктом накладання цих двох мов повинне бути ідентичним з точки зору хронометражу. Під час укладання тексту для диктора редактору необхідно помістити те саме повідомлення у рівну кількість слів, витримати ритміку та паузацію вихідного повідомлення у друготворі, що є складним завданням з огляду на різницю між структурами мови.

Усі три виокремлені нами «зони» пов'язані. Адже перекладати текст потрібно так, щоб він вписався у рамки дублювання, у той же час не забувати про необхідність передання коректного міжкультурного повідомлення, закладеного у першотворі.

Висновок. Екранне мовлення значно впливає на формування лексичного складу мови мас, тому дуже важливою є робота редактора з телевізійним та кіно- текстом (з текстами аудіовізуальних творів).

Ми пропонуємо таку систему роботи редактора для подолання зазначених вище труднощів перекладу:

1. Виділити у тексті першотвору всі одиниці, які можуть становити складність під час перекладу (фразеологізми, сленгові одиниці, терміни, власні назви, безеквівалентну лексику тощо).
2. Перевірити, як їх було перекладено, звірити з контекстом, за необхідності внести правки.
3. Провести повторну вчитку-порівняння, щоб переконатися в тому, що інформацію, яку несе першотвір, в тексті друготвору не спотворено.
4. Укласти текст для назвчування, враховуючи, що фрази мовою перекладу не повинні значно виходити за часові рамки оригінальної фрази, і, навпаки, не бути значно меншими; та перевірити відповідність тексту перекладу – зображенню на екрані.

Важливою умовою для підвищення культури екранного мовлення є формування норм та правил для перекладу та дублювання іншомовного контенту. Вважаємо цей напрям досліджень перспективним та розкриватимемо у подальших дослідженнях.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Сегол Р. І. Редагування перекладу текстів англомовних телесеріалів : дис. ... канд. наук із соціальних комунікацій. : 27.00.05 – теорія та історія видавничої справи та редагування / Р. І. Сегол. – К., 2010. – 206 с.
2. Braun S. Creating Coherence in Audio Description [Web-resource] / Sabine Braun. – URL : <https://www.erudit.org/fr/revues/meta/2011-v56-n3-meta043/1008338ar/>
3. Orero P. Topics in audiovisual translation [Web-resource] / Pilar Orero. – URL : http://npv.edu.ua/!e-book/book/djvu/A/iif_kgpm_Orero%20P..pdf

Гутник А. М.,
студент,
Вінницький державний педагогічний
університет імені Михайла Коцюбинського

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ ЖУРНАЛІВ ДЛЯ АВТОМОБІЛІСТІВ

Традиційно журнальне видання має вигляд блоку закріплених в корінці аркушів друкованого матеріалу визначеного формату, в обкладинці чи палітурці. Характерними особливостями журналу є великий формат сторінок та двоколонний набір [1, 115–116]. Серед інших ознак журнальних видань визначають:

- регулярність виходу в світ номерів через певні проміжки часу;
- наявність опублікованих матеріалів у формі статей;
- журнал має певний тематичний напрямок змісту, статей, які його складають;
- особливе поліграфічне оформлення [3, 108].

Досить часто при класифікації журналів застосовується принцип цільового призначення, який характеризує саме видання, визначає видання за читацькою аудиторією, конкретизує характер і тип видання.

Спеціальні журнали, незалежно від галузевої належності, розраховані переважно на фахових працівників або широке коло спеціалістів. Відповідно до цього такі журнали можна поділи-